

Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten alueellinen linjaus ulkomaisen työvoiman käytöstä

1) Alueellisen linjauksen tarkoitus

Alueellinen linjaus ulkomaisen työvoiman käytöstä perustuu ulkomaalaislakiin (HE 114/2022). Alueelliset linjaukset liittyvät työntekijän oleskeluluvan myöntämiseen ja työvoiman saatavuuden arviointiin ja niissä määritellään, millä ammattialoilla ammattiluokkatasolla työvoiman saatavuus on vaikeutunut. Työntekijän oleskelulupahakemuksia keskitetysti käsittelevät TE-toimistot tarvitsevat työvoiman saatavuuden arvioinnin tueksi ajantasaiset alueelliset linjaukset niiltä alueilta, joilla työnteko tapahtuu.

Työntekijän oleskelulupa myönnetään kaksivaiheisesti. TE-toimisto tekee työntekijän oleskelulupahakemukseen osapäätöksen ja Maahanmuuttovirasto lopullisen päätöksen. TE-toimiston osapäätös perustuu kokonaisharkintaan, joka sisältää työvoiman saatavuuden, työsuhteen ehtojen sekä työnantajan ja työntekijän edellytysten arvioinnin.

Työvoiman saatavuus eri ammatti- ja toimialoilla vaihtelee alueellisten ja paikallisten työmarkkinoiden rakenteen ja tilanteen mukaan. Tämän alueellisen linjauksen tarkoitus on tukea työvoiman saatavuutta Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskusten alueilla, huomioiden alueen työmarkkinoiden erityispiirteet. Linjauksessa annetaan tiivis kuvaus työmarkkina-tilanteesta ja arvioidaan työvoiman saatavuutta.

2) Alueen työmarkkinatilanne ja työvoiman saatavuus

Suomessa toimivan työnantajan on ensisijaisesti rekrytoitava työntekijä työmarkkinoilla jo olevasta työvoimasta. Työnantajan on julkaistava ilmoitus avoimesta työpaikasta tyomarkkinatori.fi sivuille vähintään kahdeksi (2) viikoksi, jotta voidaan selvittää, onko tehtävään saatavissa työvoimaa työmarkkinoilta. TE-toimisto ottaa harkinnassaan huomioon koko EU-/ETA-alueen hakijat. Tähän linjaukseen on koottu ne ammattialat, joita voidaan alueella puolustaa ilman edellä mainittua työvoiman saatavuusselvitystä.

Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskukset ovat lähettäneet lausuntopyynnön niiden laatimasta työlupalinjauksesta seuraaville työmarkkinaosapuolille ja poliisille: Pohjanmaan poliisilaitos, Pohjanmaan Kauppakamari, Etelä-Pohjanmaan Kauppakamari, Keski-Pohjanmaan yrittäjät, Etelä-Pohjanmaan yrittäjät, Rannikko-Pohjanmaan yrittäjät, STTK Pohjanmaa, STTK Etelä-Pohjanmaa, SAK, Akava Keski-Pohjanmaa, Akava Pohjanmaa, Akava Etelä-Pohjanmaa.

Etelä-Pohjanmaa

Etelä-Pohjanmaan vahvimpia toimialoja ovat teknologiateollisuus (pääpaino kone- ja metalliteollisuudessa), elintarviketuotanto, sekä rakennustuote- ja huonekaluteollisuus. Kaupan alan keskittymiä löytyy maakuntakeskus Seinäjoelta sekä seutukuntakeskuksista. Etelä-Pohjanmaa on jo tällä hetkellä merkittävä tuulisähkön tuotantoalue, sillä maakunnan osuus koko maan tuulisähkön tuotannosta on noin 10 prosenttia. Tuulivoiman rinnalle ja sitä täydentämään ovat tulleet aurinkovoimapaistot.

Viime vuosien toimintaympäristön turbulenssi on vaikuttanut maakunnan näkymiin monella tavalla ja aiheuttanut suhdannenäkymiin voimakasta epävarmuutta. Kokonaisuutena tarkasteltuna maakunnan sietokyky erityyppisiä kriisejä vastaan on ollut kohtuullinen.

Elinkeinoelämän näkökulmasta selkeimmäksi huolen aiheeksi on noussut rakennusalan valtakunnallinen tilanne, joka on johtanut teollisuustuotannon lopettamiin ja alasajoihin esimerkiksi Alavudella ja Kauhajoella. Haasteita ovat aiheuttaneet myös nopeasti tapahtuneet toimintaedellytysten muutokset sekä turvetuotannon että turkistalouden piirissä

Maakunnan työllisyysaste on työvoimatutkimuksen perusteella hienoisessa laskusuunnassa, mutta muutos on kohtuullisen maltillinen. Suhdanteiden viileneminen on parantunut työvoiman saatavuutta jonkin verran, mutta muutos arvioidaan lähinnä tilapäiseksi. Työvoiman kysyntä ei ole kuitenkaan pysähtynyt ja osaajista on edelleen pulaa useilla toimialoilla. Rekrytointihaasteet ovat kroonistuneet esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla, teknologiateollisuudessa, ICT-alalla, sekä majoitus- ja ravitsemusalalla.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskusalueella oli helmikuun lopussa yhteensä 7 064 työtöntä työnhakijaa. Vuoden takaisesta vertailuajankohdasta määrä nousi 928 työnhakijalla. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskusalueen työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Manner-Suomen toiseksi alhaisin (8,2 %). Koko maassa vastaava osuus oli 10,8 %. Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin helmikuun aikana 1 620, mikä oli 815 vähemmän (- 33,5 %) kuin edellisenä vuonna vastaavaan aikaan. Helmikuun aikana avoinna oli yhteensä 4 989 työpaikkaa, mikä oli 1 981 paikkaa (- 28,4 %) vähemmän kuin vuosi sitten. Lomautettuja oli 1 412 eli 292 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin (+ 26,1 %).
(Etelä-Pohjanmaan ELY-keskusalueen työllisyyskatsaus helmikuu 2024.)

Pohjanmaa

Pohjanmaa on energinen maakunta, jonka elinkeinoelämä on monipuolista ja työllisyystilanne maan huippua. Maakunnan vahvuus on monipuolinen toimialarakenne, joka käsittää vientipainotteisen teollisuuden, alkutuotannon, kaupan ja matkailun sekä rakennusalan. Pohjalaisia teollisuusyrityksiä toimii monilla eri alatoimialoilla ja viennin osuus teollisuuden liikevaihdosta on suuri. Alueen maataloustuotanto on merkittävää koko Suomelle. Myös tukku- ja vähittäiskaupan ala sekä rakennusala työllistävät maakunnassa merkittävän määrän ihmisiä.

Elinkeinoelämän tilanne on tällä hetkellä haastava. Epävarma maailmantalouden tilanne ja kevättalven lakot vaikuttavat monilla teollisuustoimialoilla ja rakennusosalalla tilanne on ollut muun muassa korkotason vuoksi vaikea jo pidempään. Suurten vientiyritysten kautta vaikutukset heijastuvat maailmantaloudesta myös pienempiin alihankkijoihin. Positiivista käännettä kuitenkin odotetaan.

Maakunnan työllisyystilanne on Manner-Suomen parhaimmista, vaikka heikot suhdanteet ovat viime aikoina heijastuneet työmarkkinoille työttömien määrän kasvuna. Pohjalaisyrietykset ovat perinteisesti kärsineet työvoimapulasta, eikä tilanne ole merkittävästi helpottunut työttömyyden lisääntymisen myötä. Lähivuosina työvoiman kysynnän odotetaan kasvavan entisestään suurinvestointien realisoituessa ja maakuntaan tullaan tarvitsemaan tuhansia uusia työntekijöitä.

Keski-Pohjanmaa

Keski-Pohjanmaalla on monipuolinen elinkeinorakenne: alueella on vahvaa vientiteollisuutta, monipuolista alkutuotantoa ja merkittävä kaupan ja palveluiden toimiala. Maakunnan työllisyystilanne kuuluu maan parhaisiin. Keski-Pohjanmaalla viriää uusia innovaatioita erityisesti vihreää siirtymää edistävillä toimialoilla, kuten akkuteollisuudessa ja vetytaloudessa. Alueella on merkittävä rooli koko Suomen akkuarvoketjussa ja jättimäisessä vihreän siirtymän investointiaallossa.

Epävarma maailmantalouden tilanne, korkotason kasvu ja kustannusten nousu sekä epävakaa työmarkkinatilanne ovat kuitenkin vaikeuttaneet yritystoimintaa useilla toimialoilla. Rakennusosalalla tilanne on ollut vaikea jo pidempään, mutta myös teollisuudessa on kohdattu haasteita viime aikoina.

Maakunnan työllisyystilanne on koko maan tilanteeseen nähden erinomaisella tasolla, vaikkakin talouselämässä vellova epävarmuus on viime aikoina hieman lisännyt työttömyyttä. Työllisyys voi hieman heilahdella suhdanteiden mukana, mutta työvoiman kysyntä maakunnassa tulee kasvamaan voimakkaasti hieman pidemmällä tähtäimellä. Tulevien suurhankkeiden toteutuminen luo tuhansia uusia työpaikkoja ja uudenlaisia osaamistarpeita esimerkiksi kaivosalalle ja teollisuuteen. Myös muille aloille, kuten sosiaali- ja terveyspalveluihin tarvitaan uutta työvoimaa.

Pohjanmaan ELY-keskusalueella (Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa) oli helmikuun lopussa yhteensä 8 034 työtöntä työnhakijaa. Se on 754 enemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömiä oli helmikuussa 116 vähemmän kuin tammikuussa. Pohjanmaan ELY-keskusalueen työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on kuitenkin edelleen Manner-Suomen alhaisin (7,0 %). Koko maassa vastaava osuus on 10,8 %. Tammikuuhun verrattuna työttömyysaste pienentyi 0,1 prosenttiyksikköä Pohjanmaan ELY-keskusalueella ja koko maassa. Helmikuun aikana oli avoinna yhteensä 8 207 työpaikkaa, mikä on 3 536 työpaikkaa (- 30,1 %) vähemmän kuin vuosi sitten. Kokoaikaisesti lomautettuja oli 1 182 eli 218 enemmän kuin vuotta aikaisemmin (+ 22,6 %). (Pohjanmaan ELY-keskusalueen työllisyyskatsaus helmikuu 2024)

Lähteet

- Alueelliset kehitysnäkymät Etelä-Pohjanmaa (julkaisu huhtikuu 2024)
- Alueelliset kehitysnäkymät Keski-Pohjanmaa (julkaisu huhtikuu 2024)
- Alueelliset kehitysnäkymät Pohjanmaa (julkaisu huhtikuu 2024)
- [Työllisyyskatsaus Helmikuu 2024 \(ely-keskus.fi\)](#)
- [Pohjanmaan työllisyyskatsaus Helmikuu 2024 \(ely-keskus.fi\)](#)
- [Työvoiman saatavuus ja kohtaanto -työkalu julkaistu kaikkien kansalaisten käyttöön](#)
- [Työvoiman saatavuus ja kohtaanto -raportti \(app.powerbi.com\)](#)

3) Alueellinen linjaus

Seuraavilla ammattialoilla työvoiman saatavuus alueella on vaikeutunut.

Ammattiala	Ammattiluokka (ISCO)	Ammattinimikkeet, jotka sisällytetty linjaukseen
Erityisasiantuntijat, SOTE-ala	22 Terveysthuollon erityisasiantuntijat	2221 - Ylihoitajat ja osastonhoitajat 2211 - Yleislääkärit 2212 - Ylilääkärit ja erikoislääkärit 2261 - Hammaslääkärit 2266 - Kuulontutkijat ja puheterapeutit
Erityisasiantuntijat, SOTE-ala	26 Lainopilliset, sosiaalialan ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	2634 – Psykologit 2635 - Sosiaalityön erityisasiantuntijat
Palvelutyöntekijät, SOTE-ala	53 Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	5321 - Lähihoitajat (sis. hoiva-avustaja)
Asiantuntijat, SOTE-ala	32 Terveysthuollon asiantuntijat	3212 - Bioanalyytikot (terveydenhuolto) 3213 - Farmaseutit 3221 - Sairaanhoidaja ja terveydenhoitaja 3251 - Suuhygienistit 3255 - Fysioterapeutit ym. 3259 - Muut luokittelemattomat terveydenhuollon asiant.
Erityisasiantuntijat, VAKA-ala	23 Opettajat ja muut opetusalan erityisasiantuntijat	2342 – Lastentarhanopettajat
Asiantuntijat	34 Lainopilliset avustajat sekä sosiaali- ja kulttuurialan asiantuntijat	3412 - Sosiaalialan ohjaajat ja neuvojat ym. 3434 – Keittiöpäälliköt
Palvelu- ja myyntityöntekijät	51 Palvelutyöntekijät	5120 - Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät 5131 - Tarjoilijat 5151 - Siivoustyön esimiehet toimistot, hotellit jne.
Erityisasiantuntijat	25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	2511 - Sovellusarkkitehdit 2512 - Sovellussuunnittelijat 2513 - Web- ja multimediakehittäjät 2514 - Sovellusohjelmoijat 2519 - Muut ohjelmisto- ja sovelluskehittäjät
Erityisasiantuntijat	21 Luonnontieteiden ja tekniikan erityisasiantuntijat	2149 - Muut tekniikan erityisasiantuntijat 2151 - Sähkö- ja automaatioinsinööri
Maanviljelijät, metsätaloustyöntekijät ym.	61 Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym.	6113 - Kasvihuonetyöntekijät 6121 - Liha- ja lypsykarjan, kotieläinten kasvattajat 6129 - Muut eläinten kasvattajat ja hoitajat 6130 - Yhdistetyn maanviljelyn ja eläintenkasvatuksen harjoittajat
Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	72 Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	7212 - Hitsaajat ja kaasuleikkaajat 7223 - Koneenasettajat ja koneistajat 7224 - Konehiojat, kiillottajat ja teroittajat 7231 - Moottoriajoneuvojen asentajat ja korjaajat 7233 - Maatalous-, teollisuuskoneasentajat ja -korjaajat

Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	74 Sähkö- ja elektroniikka-alan työntekijät	7412 - Muut sähköasentajat
Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	75 Elintarvike-, puutyö- ja vaate- ja jalkinealan valmistustyöntekijät ym.	7511 - Lihanleikkaajat, kalankäsittelijät ym.
Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	81 Prosessityöntekijät	8121 - Metalliteollisuuden prosessityöntekijät 8122 - Metallien teolliset päällystäjät ja viimeistelijät 8160 - Elintarviketeollisuuden prosessityöntekijät
Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	82 Teollisuustuotteiden kokoonpanijat	8211 - Konepaja- ja metallituotteiden kokoonpanijat 8212 - Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden kokoonpanijat
Muut työntekijät	91 Siivoajat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	9112 - Toimisto- ja laitossiivoajat ym. (Sis. 91121 toimistosiivoajat ym., 91122 Hotelli siivoajat, 91123 Sairaala- ja laitosapulaiset, 91124 päiväkotiapulaiset, 91129 muut siivoajat)

4) Lisätietoja työntekijän oleskeluluvasta ja hakemusprosessista

Maahanmuuttoviraston verkkosivut:

www.migri.fi

TE-toimiston työlupapalvelut, valtakunnallinen verkkosivu:

<https://toimistot.te-palvelut.fi/tyolupapalvelut>

Ammattialojen ISCO-luokitus:

<https://www.tilastokeskus.fi/fi/luokitukset/ammatti/>

5) Alueellisen linjauksen voimassaoloaika: 8.5.2024-7.11.2024

ELY-keskukset huolehtivat hallituksen esityksen mukaisesti siitä, että linjauksen sisällön mahdolliset muutostarpeet tarkistetaan ja päivitetään vähintään puolivuositain.

Lisätietoja:

Mauno Salmela (Etelä-Pohjanmaa)

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

mauno.salmela@ely-keskus.fi

Ari Pitkänen (Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa)

Pohjanmaan ELY-keskus

ari.pitkanen@ely-keskus.fi

Tämä asiakirja POHELY/542/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POHELY/542/2024 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Palosaari Mika 06.05.2024 11:26

Hyväksyjä Saari Timo 06.05.2024 11:19